

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri post. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto

Liubliana, četrtek 16. julija 1936

Cena posamezni številki Din 150

Ker ne poslujejo denarni zavodi...

Nad 3 milijarde Kč je bilo popisane obrambnega posojila na Češkoslovaškem. Ta uspeh je tembolj pomemben, ker je tudi lanskotranje posojilo za izvajanje javnih del doseglo popoln uspeh.

Pri vsem patriotizmu in pri vsej zavednosti češkoslovaškega prebivalstva pa ta uspeh nikdar ne bi bil dosežen, če bi bili češkoslovaški denarni zavodi v tem stanju ko naši. Če bi tudi na Češkoslovaškem zamrle hranilne vloge v denarnih zavodih, kakor so pri nas, potem bi že lani zamrzeli tudi razpis notranjega posojila za javna dela in na razpis novega ter še večjega obrambnega posojila se ne bi smelo niti misliti. In bila je tudi nad vse resna nevarnost, da bi češkoslovaški denarni zavodi zamrzli prav tako ko naši, toda češkoslovaška vlada je priskočila denarnim zavodom pravočasno na pomoč in zato so mogli ti mirno nadaljevati svoje poslovanje. Sedaj se Češkoslovaški bogato obrestuje njen napor za sanacijo čsl. denarništva in vse takrat plačane žrtve se ji povračajo z obrestmi od obresti. Pri nas pa vlada ni nič storila za likvidnost naših denarnih zavodov in zato tudi ne moremo niti misliti na to, da bi z velikimi notranjimi posojili omogočili plodonosne investicije ali da bi z velikim notranjim posojilom poskrbeli za povečano proizvodnjo, kar bi z ozirom na napeti zunanje-politični položaj bilo nujno potrebno.

Tako se maščuje ona neverjetna kratkovidnost nekaterih odločilnih krogov v Beogradu, ki so smatrali za dokaz svoje državniške modrosti, ko so hoteli, da bi vsi zasebni denarni zavodi prenehali zavoljo velikih državnih denarnih zavodov. Njih preveliki centralizem jih je dočela oplevel in zato niso videli vseh onih težkih posledic, ki morajo zadeti ne le vse pokrajine, temveč tudi državo, kadar se ustavi normalno poslovanje zasebnih denarnih zavodov. Konkretno in neovrgljivo jasno se je zopet enkrat pokazalo, kako pretirani centralizem samo razdira in podira in kako silna škodljivost je v njem.

Ti mojstri kratkovidne politike so se bali, da bi bile neke pokrajine kapitalno preveč močne, a so pri tem pozabili, da ima dobiček od njih kapitalne moči vsa država in da prav tako vsa država trpi, kadar propada njih kapitalna sila. Kajti od napredka vseh pokrajin je odvisen tudi napredek države in državna nujnost, naravnost vprašanje njene eksistence je, da se centralizem, ki tega ne more ali neče razumeti, čim prej pokoplje in čim bolj globoko.

Zato pa upamo, da bo vsaj po tej težki izkušnji prodrlo na odločilnih mestih v Beogradu spoznanje, da ni večje nujnosti v državi, kakor je obnova normalnega poslovanja denarnih zavodov. Ta obnova je osnovni pogoj oživljenja vsega našega gospodarskega življenja in če se ta obnova ne doseže, potem naj tudi nihče ne upa, da bi se začelo zboljšanje. Zato tudi ni nobena žrtev niti predraga niti prevelika, ki se stori za sanacijo našega denarništva. Pa tudi naložen ni noben denar tako dobro, ko tisti, ki se da v svojem jedru zdravim denarnim zavodom, da morejo zopet začeti s svojim

blagodejnim delom. Češkoslovaški vzgled jasno kaže, da je ta denar hitro vrtnjen, in sicer z obrestmi od obresti. Nobena investicija ni zato tako rentabilna, ko investicije za sanacijo našega denarništva. Zato se mora tudi za to sanacijo potrebnim denar najti, pa če bi ga bilo treba izkopati tudi iz zemlje. Ta denar se mora najti, ker je od njega odvisen gospodarski razvoj vse države in vsega našega naroda. Starokopitni predpisi naših

velikih državnih denarnih zavodov ne smejo biti tu prav nobena ovira. Kadar je zadel gospodarstvo takšna katastrofa, kakor je naše s krizo skoraj vseh denarnih zavodov, takrat je vsako argumentiranje z mrtvimi črkami odveč in napačno. Takrat je samo ena pot: dejansko pomagati.

Zato je že skrajni čas, da vlada nudi denarnim zavodom dejansko pomoč, da jim da sredstva za obnovo njih rednega poslovanja in

da po vzgledu Češkoslovaške, Nemčije, Avstrije in drugih držav pomaga denarnim zavodom. Potem pa bo mogla tudi naša država z notranjimi posojili ne le omogočiti koristne in plodonosne investicije ter s tem dvigniti gospodarsko silo vse države, temveč imela bo tudi sredstva, da dvigne obrambno sposobnost naše države na visino, na kateri mora biti, da bo mir naši državi tudi v naprej zagotovljen.

di od moratorija za kmečke dolgove najbolj zadeti.

12. Značilno za današnjo smer dela odločujočih faktorjev je, da se hoče ustanoviti visoka trg. šola v Beogradu, čeprav se ve, da za vso državo popolnoma zadostuje že obstoječa visoka šola v Zagrebu.

Vse to trditve so bile na konferenci zbornic v Zagrebu podkrepljene s prepričujočim dokaznim materialom. Če bi pa bila na tej zbornici zastopana tudi Slovenija, bi resolucija konferenca narasla za nadaljnjih 12 točk, ki bi bile prav tako vse dokazane z vsemi dokazili.

Skupno z vsemi gospodarskimi ustanovami v drugih krajih se morajo zato slovenske gospodarske institucije ter organizacije boriti, da se gospodarsko zapostavljanje prečanskih krajev že enkrat neha. Kdor ljubi našo državo, kdor hoče njen napredek, ta se jim bo pridružil z vsem srcem in z vso svojo delavnostjo, ker to zapostavljanje je glavni in edini vzrok, da je nastalo hrvatsko vprašanje in da je danes velik del prebivalstva Jugoslavije do skrajnosti razočaran.

Tudi zato se mora zapostavljanje prečanskih krajev nehati!

Zapostavljanje prečanskih krajev se mora nehati Resolucija zbornic v Zagrebu, Splitu, Dubrovniku in Osijeku

Dne 1. julija je bila v Zagrebu konferenca trgovsko-industrijskih in obrtniških zbornic v Zagrebu, Splitu, Dubrovniku in Osijeku. Na konferenci je bila sprejeta resolucija, ki se sicer nanaša le na razmere v področjih omenjenih štirih zbornic, ki pa dejansko velja tudi za vse prečanske kraje. Zato se slovenska gospodarska javnost tej resoluciji popolnoma pridružuje, zlasti pa njeni osnovni zahtevi, da se mora zapostavljanje prečanskih krajev že enkrat nehati! Prav tako pa se pridružuje slovenska gospodarska javnost tudi drugim ugotovitvam konference.

Kakor zastopniki omenjenih štirih zbornic, tako morajo tudi zastopniki slovenskega gospodarstva ugotoviti, da je bilo vse njih dosedanje delo v varstvo svojih gospodarskih interesov popolnoma brezuspešno, ker niti en dosedanj režim ni hotel zadostno upoštevati potreb in zahtev krajev njihovega področja. Posamezni in le manjši uspehi, ki so jih zbornice tu pa tam dosegle, niso bili v prav nobenem razmerju z njih trudom in delom. Vse to dokazuje, da pri sedanjem delu v osrednjih državnih uradih in ustanovah zbornice sploh ne morejo upati, da bi mogle doseči kakšen pomembnejši uspeh.

Glavni razlog teh neuspehov pa je vedno eden in isti: V vseh panogah javne uprave se prečanski kraji očitno zapostavljajo, zlasti pa takrat, kadar gre za investicije, javna dela in splošno koristne ustanove vseh vrst.

To zapostavljanje dokazujejo zbornice na podlagi teh dejstev:

1. Davčna zakonodaja je sicer formalno izvršena že leta 1929., v praksi pa še danes ni davčna obremenitev povsod enaka (kar zlasti občuti Slovenija, op. ured.).

2. Tudi javna dela, ki se financirajo s sredstvi, dobljenimi po uredbi o javnih delih, se prav tako izvajajo tako, da se prečanski kraji očitno zapostavljajo. To zapostavljanje pa se ne izvaja toliko po programu javnih del, kakor na ta način, da se dobljeni krediti ne odpirajo, da se licitacije ne razpisujejo, če pa se razpisujejo, da se redoma razveljavljajo, da iz vseh teh vzrokov sploh ne pride do izvajanja javnih del. (Pisem, ki jo tudi v Sloveniji zelo dobro poznamo. Op. ured.).

Kreditni za vzdrževanje cest na področjih omenjenih zbornic se reducirajo že leta v takšni meri, da je velik del cestnega omrežja čisto zapuščen in da so potrebna velika sredstva samo za temeljito popravilo omrežja.

3. Vsi krediti za vzdrževanje

raznih ustanov (šol, javnih uradov, itd.) so znižani s sistematičnimi redukcijami na brezpomembne vsote, da se te ustanove ne morejo več primerno vzdrževati. Zalostno poglavje o ljubljanski bolnišnici je le preživa ilustracija tega dejstva.

4. Vsa pristanišča našega Jadrana se že 17 let zanemarjajo, da vsako leto propadajo deli pristaniških naprav. Za vsa pristanišča je bilo dosedaj izdano le 70 milijonov din, komaj toliko, kolikor so dale pristaniške takse. — Kljub temu zanemarjanju starih pristanišč pa se sedaj gradi nova luka ob neobljudenem izlivu reke Nerete in samo za začetna dela bi se moralo v ta namen izdati okoli 100 milijonov din. V resnici je potrebno naprej urediti stara pristanišča, zlasti pa ona večjih trgovinskih mest, ki so važna tudi v mednarodnem prometu.

5. Pri izpolnitvi železniškega omrežja so področja omenjenih zbornic (in ljubljanske) v največji meri zapostavljena. Od skupne vsote 3 in pol milijard din, ki je bila izdana za železnice, odpada na hrvatske kraje le okoli 15%. (Znova moramo pri tej priliki ponoviti že desetletja staro zahtevo Slovenije po železniški zvezi z morjem, ki se nam sicer leto za leto obljublja in ki nam je zagotovljena tudi z zakonom, ki pa še naprej ostaja neizpolnjena.)

6. Glede železniške tarifne politike je potrebno, da se ta bolj orientira na naša jadranska pristanišča. Še vedno je prevoz žita na Brajlo cenejši, kakor skozi jadranska pristanišča. (Prav tako pa še vedno zamažajo naše lesni izvozniki, da se jim znižajo prevoznine na Jadrano.)

7. Konferenca ugotavlja, da ni med morsko in rečno plovo ter železnicami nobenega uspešnega sodelovanja. Zato se tudi naš nacionalni transportni sistem ne more zadostno izkoristiti.

8. Nujno je, da se že enkrat izda novi pomorsko-trgovinski zakon.

9. Vino je eno glavnih proizvodov hrvatskih krajev. V vseh zadnjih 10 letih se ni nič storilo, da se bolj razvije ta važna panoga našega gospodarstva.

10. Naši državni in privilegirani zavodi izvajajo svojo kreditno politiko na način, da so naši kraji sistematično zapostavljani. (Priv. agr. banka za Slovenijo praktično sploh ne obstoji.) Prav tako se izvaja devizna politika Nar. banke in kr. vlade dostikrat na način, ki nikakor ne ščiti naše izvoznike. (Primerjaj pritožbe naših hmeljarjev, lesnih in sadnih izvoznikov itd.)

11. Vprašanje kmečke razdolžitve se obravnava le s političnih vidikov. Vsaka definitivna rešitev tega vprašanja se sploh izbegava in zato se to vprašanje rešuje le s škodljivimi provizoriji. Najbolj pa to občuti hrvatski (in slovenski) kraji, ker so tu denarni zavodi

Druga letalska katastrofa v Ljubljani

V sredo ob 5.48 zjutraj je iz dosedaj še neznanih vzrokov tresčilo potniško letalo, ki je opravljalo redno zračno progo med Ljubljano in Sušakom, pri Hrušici v gozdu na tla ter se popolnoma razbilo. Vsi potniki in vsa posadka so mrtvi. Zrtve nesreče so: pilot Jarošenko, telegrafist Tomo Anušič ter potniki: odvetnik dr. Korčič, učiteljica Tilka Pivk, učiteljica Stana Kante ter dva izletnika iz Berlina dr. Wilhelm Horn in gđ. Anny Brühlacher. Vest o tej strašni nesreči se je po bliskovo razširila po Ljubljani in vse njeno prebivalstvo globoko pretresla. Vsa Ljubljana je ves dan govorila le o nesreči in o njenih vzrokih. Na kraj nesreče je takoj prišla sodna komisija, ki je začela s preiskavo. Vsa Ljubljana odločno zahteva, da se popolnoma jasno ugotovi vzrok nesreče. Kakor žrtve prve letalske nesreče, tako bo tudi žrtve druge katastrofe ohranila Ljubljana v častnem in neizbrisnem spominu. Slava njih spominu!

Ni naša naloga, da bi podrobno opisovali potek vse grozne nesreče, vendar pa naj nam bo dovoljenih nekaj pripomb.

Med jugoslovanskimi prestolnicami je Ljubljana zadnja, ki je dobila letališče in redno zračno zvezo. Kljub temu pa je edino Ljubljana doživela dve tako strašni letalski nesreči. Naj se nihče ne čudi, če ljubljansko prebivalstvo takšne slučajnosti ne razume.

Ljubljana je znana po svoji megli in obe nesreči sta bili povzročeni tudi po megli, kakor se trdi v poročilih. S to meglo je treba torej računati. Zato tudi tega ne more razumeti Ljubljana, zakaj mora letalo na Sušak odleteti v tako rani uri. Vendar ni potnika, ki bi imel interes na tem, da pride še pred 6. uro zjutraj na Sušak! Kaj pa naj takrat počne tam?

Eno samo revno zračno zvezo ima Ljubljana in še ta je zahtevala v treh letih dve tako silno težki nesreči. Samo najstrožja preiskava, ki bo tudi vse odkritosrčno

povedala javnosti, more Ljubljano prepričati, da razen nesreče ni nobene druge krivde. Objektivna in tudi brezobzirna preiskava je zato zahteva vse Ljubljanice!

Nikakor neče Ljubljana dobiti ta žalostni sloves, da ni v Jugoslaviji bolj nevarnega mesta za zračno polovanje ko Ljubljana. Po tej drugi silni katastrofi pada ta žalostni sloves na Ljubljano in zato naj objektivna preiskava ta žalostni sloves Ljubljane razprši!

Sankcije proti Italiji odpravljene

Ministrski svet je na predlog finančnega ministra na svoji seji dne 14. julija sprejel naslednji sklep:

»Razveljavlja se sklep ministrskega sveta št. 25.535/IV z dne 22. oktobra 1935, s katerim je bila odrejena prepoved izvoza in prevoza orožja, municije in vojnega materiala za Italijo in njene kolonije ter sklep št. 27640/IV z dne 15. novembra 1935, s katerim je bil prepovedan uvoz v Jugoslavijo blaga italijanskega izvora in prepovedan posreden ali neposreden izvoz iz Jugoslavije v Italijo in njene kolonije.

Ta sklep stopi s 15. julijem v veljavo.

Odprava sankcij je naravna posledica sklepa koordinacijskega odbora Zveze narodov, ki je sklenil, da se sankcije proti Italiji nehajo.

Niso pa s tem odpravljene tudi vse zle posledice sankcij in trgovina z Italijo se še dolgo ne bo mogla razviti niti v primeroma enakem obsegu, kakor pred sankcijami. Zato je potrebno, da vlada pomaga posebno onemu gospodarstvu, ki je bilo zaradi sankcij najbolj prizadeto. Zato ponavljamo z vso odločnostjo svojo staro zahtevo, da se pomaga slovenskemu lesnemu gospodarstvu in da se že enkrat začnejo izvajati sklepi, ki so bili sprejeti na velikem manifestacijskem zborovanju lesnih interesov Jugoslavije januarja meseca v Ljubljani.

Podeželske obrtniške razstave

V zadnjem času so bile slovesno otvorjene številne obrtne in obrtno-industrijske razstave, tako v Št. Vidu, Novem mestu in prefekto nedelje v Škofji Loki. Vse te razstave so tudi doživele nedvomen uspeh ter znova potrdile, na kako visoki strokovni stopnji so naši obrtniki. Obenem pa so te razstave tudi dokazale, da naše oblasti iskreno podpirajo vse, kar more dvigniti našo obrtno delavnost na še višjo stopnjo. Saj so bile skoraj vse te razstave pod pokroviteljstvom bana dr. Natlačena, ki je tudi osebno otvoril te razstave. Iz teh razlogov je prirejanje teh lokalnih razstav pozdraviti, zlasti še, ker je v njih nedvomno tudi velika vzgojna vrednost. Vsaka taka razstava dvigne samozavest obrtnikov in daje s tem pobudo za nadaljnjo strokovno izpopolnitev.

Da pa imajo razstave popoln uspeh, je potrebno, da je zajamčen tudi kupčijski uspeh razstav. Bojimo se, da tega uspeha čisto lokalne razstave ne morejo doseči. V ta namen bi bilo treba razviti tako obsežno propagando, ki prekaša finančno moč prirediteljev lokalnih razstav. Zato more biti tudi kupčijski uspeh teh razstav omejen. Nastaja pa še drugo vprašanje, če namreč niso vse te številne razstave za obrtnike predrage in prezamudne. Kdor hoče, da postanejo njegovi izdelki res znani tudi v širši javnosti, ta skoraj mora razstaviti na ljubljanskem vzorčnem velesejmu, ki še vedno pomeni najuspešnejšo propagando. Ni prireditve v Sloveniji in ne razstave, katero bi obiskalo tako veliko število ljudi iz vseh delov države, ko ljubljanski velesej. Ni pa tudi organizacije, ki bi imela organizirano tako obsežno in tako dobro propagandno službo ko ljubljanski velesej. Zato ne bi bilo pametno od obrtnika, če se te edinstvene ugodnosti za propagando svojih izdelkov ne bi poslužil. Udeležiti se velesejma in potem še pokrajinskih razstav, pa je gotovo za marsikatero obrtnika preveč. Zato bi bilo umestno, da bi se vprašanje lokalnih razstav proučilo mirno in objektivno ter brez ozira na nekatere čisto lokalne ambicije.

Da pa se nas ne bo napačno razumelo, moramo takoj dostaviti naslednje. Nikakor nismo načelno proti krajevnim razstavam, ker je že njih vzgojna vrednost tako velika, da je njih pomen treba priznati. Prav tako pa zasluži priznanje poštenosti in idealna vne-ma raznih lokalnih faktorjev, ki se trudijo za izvedbo teh stvari. Toda tudi najboljših reči je včasih preveč in naše besede imajo samo ta namen, da se objektivno prouči in presodi, če ni morda teh razstav preveč in če se zaradi njih ne trošijo po nepotrebem naše skromne sile. Morda bi bilo dobro, da bi se tudi za prirejanje lokalnih razstav določil neki sistem, ker sicer se more zgoditi, da jih bomo imeli eno leto nič koliko, potem pa kar nič, ker je pač tudi najboljših stvari včasih preveč.

Nemčija namerava sklicati v Berlin gospodarsko konferenco

Konference naj bi se udeležile: Nemčija, Avstrija, Jugoslavija, Madjarska, Grčija, Bolgarija in Italija.

»Prager Tagblatt« poroča, da se v Berlinu govori o gospodarski konferenci, ki jo namerava sklicati za september v Berlin nemška vlada in katere naj bi se udeležile te države: Nemčija, Avstrija, Jugoslavija, Madjarska, Bolgarska, Grčija in Italija. Na konferenci naj bi se sklenil sporazum na podlagi največje medsebojne ugodnosti.

Bolgarska gospodarska delegacija se že nahaja v Berlinu, še ta teden pa se pričakuje jugoslovanska delegacija. Z Jugoslavijo da je že dogovorjen sporazum, po katerem bo dobila Nemčija nekaj monopol za dobavo vseh motor-nih vozil, vključno za traktorje. Na čelu avstrijske delegacije bo baje sam kancelar Sušnik.

Objavljamo zaenkrat to vest z vsvo rezervno.

Novi menični blanketi za tuje kredite

Finančni minister je odredil, da se začeni s 15. julijem stavijo v promet menični blanketi brez besedila za tuje kredite. Izdelane so menice brez besedila po: 13'50

din, 19, 25, 34, 43, 52, 61, 70, 79, 94, 109, 124, 139, 154, 192, 230, 268, 306, 382, 458, 534 in 610 din. Razlika med temi menicami in drugimi je samo v tem, da z zakonom predpisano besedilo ni natisnjeno, temveč so mesto besedila črte, na katere napiše vsak besedilo v jeziku, kakor mu je potrebno. Novi menični blanketi se dobe pri vseh pooblaščenih prodajalnicah.

Zasedanje tarifnega odbora

Poročilo tajnika Zveze industrijev Danila Goriupa na zadnji seji uprave Zveze industrijev

V dneh 2. in 3. julija t. l. je v Sarajevu zasedal tarifni odbor prometnega ministrstva pod predsedstvom ing. Aleksandra Petrovića, direktorja pomorskega saobračaja v Splitu. Iz Slovenije so bili navzočni dr. Vinko Vrhunec, dr. Jože Basaj in poročevalec.

Na dnevnem redu je bila reforma tarifnih predpisov za potniško tarifo, reforma blagovne tarife v zvezi s predlogi tarifnega odbora iz leta 1935, in ukrepi železniške uprave z ozirom na posledice sankcij proti Italiji. Železniška uprava je še predložila predloge glede povišanja izvozne tarife za manganovo in kromovo rudo, boksit, magnezit in etilen-klorid ter za izvoz surovega mavca, razširjenje tarife za žage od 350 km na 400 ali 450 km ter računanje voznine na blago raznih tarifnih razredov, ki se odpremlja skupno v vagonskih pošiljkah.

Po referatu F. Cigoja, referenta za potniške tarife, znašajo dohodki potniškega prometa cca 1/2 dohodkov naše železniške uprave, medtem ko je ta dohodek v Poljski in Švedski enak dohodkom iz blagovnega prometa, v Danski in Japonski pa celo znatno večji. Železniška uprava namerava znižati cene za mesečne in letne karte, ker ni bilo pri sedanjih cenah za te karte nobenega zanimanja. Za potovanja družtev se dovoljuje popust od 30% za skupine do 50 oseb in 50% za skupine nad 50 oseb. Karte izdaja odhodna postaja. Turistične karte se bodo izdajale v bodoče članom družtev (Planinsko društvo, Zimsko-sportni savez itd.), in to skupinam po najmanj 5 oseb. Mesto dosedanjih objav bo izdajala železniška uprava legitimacije veljavne eno leto. Dijakom se dovoli za 24 potovanj na podlagi dijaške legitimacije 50% popust.

Referent za blagovni promet Zajc je poročal o korekturah tarife, katere je izvedla železniška uprava na podlagi predlogov tarifnega odbora v letih 1935/36.

V debati je poročevalec opozoril na to, da se kljub znatnemu poslabšanju položaja naše lesne produkcije s strani železniške uprave ni ugodilo nobenemu predlogu tarifnega odbora glede znižanja tarife za les. Na izvajanja je reagiral pomočnik generalnega direktorja Cugmus, ki zastopa stališče, da bi se z znižanjem tarife ne pridobili železniški upravi novi transporti ter kril izpadek, ki bi moral nastati kot nujna posledica znižanja tarife. Ker so tudi zastopniki kmetijstva zahtevali, da se izvedejo nujno potrebna znižanja tarife za poljedelske proizvode, za kar bi bila potrebna daljša razprava pred tarifnim odborom, se je sklenilo, da naj se koncem meseca ponovno sestane tarifni odbor, ki bi imel na dnevnem redu le dve točki in to: reforma tarife za lesne izdelke in za produkte kmetijstva. Sestanek bo v Zagrebu, da se omogoči sodelovanje obojemu dr. Lujju Karmanske-mu, ki je bil na dosedanjih sejah tarifnega odbora glavni referent za blagovni promet in je vodil tudi vse zapisnike.

Tudi glede ukrepov, katere naj bi podvzela železniška uprava, da se omilijo posledice sankcij za

naše gospodarstvo, ni bilo mogoče doseči soglasnosti. Ker tvorijo ravno lesni produkti glavni del tonaže, ki je prizadeta zbog izgube italijanskega tržišča, se bo tudi to vprašanje reševalo ob priliki razprave o znižanju tarife za lesne izdelke na zasedanju v Zagrebu.

Tarifni odbor je soglasno odklonil razširjenje tarife za žage na razdaljo preko 350 km. Tudi se je izrekel proti vsakemu povišanju tarife za rudarske proizvode. Za etilen klorid se bo povišala tarifa za cca 15%. Železne legure se bodo predvidoma uvrstile v razred 72, po katerem razredu bo tarifiral v bodoče tudi ferokrom.

V splošnem se opaža, da je železniška uprava z ozirom na ugoden rezultat, katerega je dosegla z znižanjem potniške tarife, dostopna za koristne predloge glede spremembe tarife osebnega prometa, medtem ko zastopa dosledno načelo, da se morajo pri blagovnem prometu izpadki, ki nastanejo zbog znižanja tarife za posamezne vrste blaga, nadoknaditi s povišanjem tarife za ostalo bla-

go. Ker je ravno tarifa za manjvredno blago, kakor les, gradbeni material, poljedelski produkti itd., ki se prevažajo v velikih količinah, sedaj previsoka, je izključeno, da bi se mogel izpadek na tovrstni v primeru znižanja kriti s povišanjem tarife za večvredno blago, ki tvori le manjši odstotek prometa.

Da se uredi železniška tarifa predvsem za ono blago, ki tvori glavni del našega izvoza in ki je največje važnosti za našo trgovinsko bilanco in stanje naše valute, je potrebno, da se ves kompleks teh vprašanj rešuje iz splošnih gospodarskih in državnih vidikov, in ne samo s stališča resnoga ministrstva, ki gleda izključno na ravnotežje svojega proračuna. Zato je nujno potrebno, da se doseže ožje sodelovanje finančnega, trgovskega in gospodarskega ter rudarskega ministrstva z ministrom za promet, ter da zastopniki teh ministrstev v večji meri sodelujejo v tarifnem odboru nego dosedaj, ko se udeležujejo sej le kot opazovalci.

Kaj pravijo naši gospodarski ljudje?

Zaračunavanje skupnega davka tekstilnim trgovcem

Jugoslovanske tvornice svilenih tkanin, katerih je 9 do 10 in ki so vse ustanovljene s tujim kapitalom, zaračunavajo svojim odjemalcem-trgovcem skupni davek po 6-2%, za blago dobavljeno do dne 1. aprila 1936 pa po 5 odstotkov. Na drugi strani pa pravijo v svojih plačilnih pogojih, da dovoljujejo pri takojšnjem plačilu 7%, priplačilu v 30 dneh pa 5 odstotkov skonta. Ker so ti pogoji zelo vabljivi, plačujejo trgovci s tekstilnim blagom te račune zelo točno, ker pač hoče vsak, kdor le more, doseči precej visoki skonto.

V resnici pa ta skonto ni tako zelo ugoden, ker zaslužijo te tvornice pri zaračunavanju prometnega davka.

Po tar. postavki 432 v zvezi s št. 378 znaša skupni davek na poslovnji promet 5%, kar velja za tkalnice z lastnimi predilnicami. Po noveli z dne 27. julija 1934, »Službene novine« št. 171, pa »se plača za tkanine in druge izdelke iz prediva, nabavljenega od koga drugega samo davčni dodatek v višini 3'4%«. To velja za tkanine vseh vrst, bodisi da so iz svile, volne ali bombaža. Splošni ali skupni davek, plačan pri uvozu na izdelek ali polizdelek se po zakonu ne more prevaliti na kupca, temveč ga je v ceno vkalkulirati.

S finančnim zakonom za l. 1936. do 1937. se je skupni davek povišal za 25 odstotkov, ter računajo zato preje omenjene tvornice ta davek s 6'2%. Pravilno pa bi bilo, da bi zaračunale samo s 4'2%, ker nobena teh tvornic nima lastne predilnice, razen državna svilarna v Novem Sadu. Vse druge tvornice zaslužijo torej pri skupnem davku 2% in ta razlika gre v stotisoče. To je tudi vzrok, da so mogle brez škode povišati skonto.

Končno pripominjam še to, da se poslužujejo teh kondicij zlasti židovske tvornice, ki so imele še do l. 1934. tudi neki tak kartel, ki

se je pozneje zaradi razlike pri določanju cen in tipiziranju blaga razšel, ki pa je le bil uspešen, ker je vpeljal zaračunavanje skupnega davka v celoti.

Ko sem bil pred meseci v neki tvornici, sem v pisarni tvornice vse te tudi povedal ter ugotovil, da plačuje tvornica le 3'4% na skupni davek, kakor je bilo za tisti čas tudi pravilno. Od takrat nimam s to tvrdiko kriz in mi tvrdika v celoti priznava odtegljaje na poslovni davek.

Toliko vsem slovenskim trgovcem v vednost, da se bodo znali ravnati, kadar plačujejo zahteve inozemskim tvornicam s svilenimi tkaninami, ki stoje na jugoslovanskim tleh.

Že v 24 urah barva, pisara in komisije svaši oblike. Klobuko itd. Skrobli in svetlošča srajca. ovratnike in manšete. Pore. suši, munga in lika dimate perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Solenburgova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

Pregled izvoznega sadja

Kmetijski minister je odredil, da se izvozno sadje pregleduje na naslednjih postajah: v Subotici, Mariboru, Jesenicah in Koprivnici. Fitopatološki pregled sadja pa bo tudi na postaji Beograd-Topčider za sadje, ki pride iz južnih pokrajin ter na postajah v Zagrebu in Ljubljani ter na drugih postajah, ki jih določijo kmetijske ogledne in kontrolne postaje v sporazumu z izvozniki sadja. Za Ljubljano, Maribor in slovenske postaje bo d. a. potrebno osebje ogledna in kontrolna postaja v Zagrebu, potne stroške in dnevnice uradnikom pa morajo plačati izvozniki ali njih zadruga.

Politične vesti

Na dardanelški konferenci je prišlo do znatnega zbližanja med angleškim in ruskim stališčem ter je pričakovati, da bo na konferenci dosežen popoln sporazum. K temu so mnogo pripomogli ne samo zadnji zunanje-politični dogodki, temveč tudi odločno stališče Turčije, ki je izjavila, da se na ugovore odsotnih velesil (Italije) ne more ozirati in ki je dala tudi razumeti, da bo začela takoj utrjevati Dardanele, če bi bila konferenca brezuspešna.

Ministrski predsednik dr. Hodža je prišel na Dunaj. Namen njegovega obiska še ni znan. Nekateri dunajski krogi pa trde, da gre za sklenitev nenapadnega pakta med Nemčijo in Češkoslovaško.

Nemški listi, ki so vsi pod strogo kontrolo nemškega propagandnega ministrstva, pišejo, da je s sporazumom med Hitlerjem in Sušnikom pokopano habsburško vprašanje v brezno pozabljenja. Habsburžani se sicer smejo vrniti v Avstrijo in živeti tam, kakor žive Hohenzollerni v Nemčiji, toda čisto izključeno je, da bi v Avstriji, ki je nemška država, zavladala tuja dinastija Habsburg-Bourbon-Parma. Dogovor glede Habsburžanov pa ni bil objavljen.

S sporazumom z Avstrijo, nadaljujejo nemški listi, je Nemčija dokazala, da so dvostranske pogodbe mnogo bolj koristne, kakor pa kolektivne pogodbe, ki jih zagovarja Francija. Nadalje je Nemčija dokazala, da je mirovno delo izven Zveze narodov mnogo lažje, kakor pa v njenem labirintu. Popolnoma da je propadla tudi francoska teza, da je sporazum med Nemčijo in Italijo zaradi avstrijskega vprašanja nemogoč. Tudi dosedanja podonavska politika velesil je doživela z novim sporazumom popoln polom, ker se je izkazalo, da vsa ta politika ni bila nič drugega ko nepotrebno vmešavanje velesil v vprašanje, ki jih ni nič brigalo. Končno da je dokazal sporazum med Hitlerjem in Sušnikom, da locarnska pogodba nima nobene podlage več.

Angleški ministrski svet je sklenil, da se Nemčija ne povabi na sejo locarnskih sil, ker kot kršiteljica te pogodbe ne more imeti dostopa na to sejo. Glede središnje-pakta z Jugoslavijo, Turčijo in Grčijo pa je angleška vlada sklenila, da bi se ta sporazum odpeval le na željo ene izmed navedenih treh pogodbenih strank.

V Rim je dospela delegacija nemških mornariških strokovnjakov, ki naj sklene z Italijo pogodbo o civilnem letalstvu ter o medsebojni uporabi letalskih oporišč. Kakor pa se zatrjuje iz diplomatskih krogov, bo sklenila nemška delegacija z Italijo popolno vojaško zvezno pogodbo.

Angleški mornariški minister sir Hoare je imel velik govor, v katerem je dejal, da bo Anglija v kratkem zopet imela vojno brodoge, ki ga potrebuje, da bodo mogle vse trgovske ladje svobodno prihajati in odhajati iz Anglije. Tudi zračno brodoge bo dobila Anglija, ki ga potrebuje, da bo varna pred zračnimi napadi. Položaj je danes tak, da bi se mogla Anglija tudi blokirati. V tem primeru bi bila v 3 mesecih brez potrebnih surovin, v 6 tednih pa brez živeža. Zato mora imeti Anglija možno vojno in zračno brodoge. Zaposlenost se bo sedaj z velikimi naračili za vojsko v Angliji skoraj popolnoma nehala.

Sovjetska vlada je povabila angleško mornariško ministrstvo, da pošlje svoje zastopnike k sovjetskim pomorskim manevrom, ki se začne 17. septembra. Angleško ministrstvo je povabilo sprejelo in prvič v zgodovini se bodo angleški oficirji udeležili sovjetskih manevrov.

Italija je začela odpravljati svoje čete z egiptsko-libijske meje, ker je tudi Anglija odpoklicala del brodoge iz Sredozemskega morja. Vse italijanske čete z libijsko-egiptske meje pridejo na italijansko-francosko mejo.

Mussolini baje predlaga, da se mesto locarnske konference sklicije konferenca osmih držav, in sicer: Vel. Britanije, Francije, Italije, Nemčije, Rusije, Poljske, Male antante in Belgije. To naj bi bila velika evropska konferenca, ki bi rešila vsa sporna vprašanja.

Locarnska konferenca v Bruslju bo odložena, ker situacija za sklicanje konference še ni dozorela. Zid proti sovjetski Rusiji naj bi bil novi sporazum med Nemčijo in Avstrijo, kakor pišejo dunajski listi.

V Palestini je zopet prišlo na več mestih do celih bitk med angleškimi vojniki in Arabci. Na obeh straneh je bilo več smrtnih žrtev.

Denarstvo

Zadružna gospodarska banka v Ljubljani

objavlja, da je v smislu določb uredbe o zaščiti denarnih zavodov in odločbe trgovskega ministra izvršila pretvoritev 40 odstotkov vseh starih terjatev, ki od pretvoritve niso izvzete, kakor so te obstajale na dan 10. aprila 1934, ter je te kvote prenesla v specialni rezervni fond. Ker so bili ti ukrepi na rednem obnem zboru odobreni, se pozivajo vlagatelji, ki imajo stare vloge na knjižice, da jih predložijo centrali ali oni podružnici, pri kateri je sedaj podložna vloga naložena radi vpisa obračuna pretvoritve 40% kvote, vnesene v specialni rezervni fond.

Zadružna gospodarska banka je nadalje odpisala temeljno glavnico od 12.000.000 din na 1.200.000 din. Stari delničarji naj zato predložijo delnice radi znižanja njihove imenske vrednosti od 100 na 10 din nominalne rekonstruirane temeljne delniške glavnice.

Izvozni krediti Poštne hranilnice

Iz Beograda se poroča, da bo dajala Poštna hranilnica v letošnji izvozni sezoni večje kredite in kratkoročna posojila. Seveda pa le proti zanesljivim podpisom. — Dajala pa bo posojila tudi na državne vrednostne papirje. Posojila bo dajala, kakor se zatrjuje iz Beograda, Poštna hranilnica po najbolj ugodnih pogojih.

Češkoslov. notranjega obrambnega posojila je bilo podpisano za 3.200 milijonov Kč.

Albanska narodna banka, ki ji predseduje bivši italijanski finančni minister Mosconi, je imela lani 308.568 zlatih frankov čistega dobička in bo izplačala 4% dividende.

Svet narodnih komisarjev v Rusiji je razpisal novo notranje posojilo za izvajanje druge petletke v višini 4 milijard rubljev. Posojilo bo plačano v 20 letih.

Ameriške družbe so v prvem polletju izplačale za 1660 milijonov dolarjev dividend, dočim so jih lani le za 1382 milijonov.

Konkurzi - poravnave

Odpravljen je konkurz o premoženju reg. zadruga Ptujaka tiskarna, ker je bila razdeljena vsa masa.

Potrjuje se prisilna poravnava, ki jo je sklenil trgovec z mesečnim blagom Zorko Kržišnik v Zireh s svojimi upniki. Terjatve upnikov I. in II. razreda plača v celoti, upnikom III. razreda pa 55% kvoto v 24 enakih zaporednih mesečnih obrokih, od katerih zapade prvi 60 dni po pravomočnosti potrditve poravnave. Kot poroka pristopita trgovci Anton Kržišnik, Stara vas-Ziri (do 40% kvote) in tvrdka Josip Brus v Dol. Logatec (do 15% kvote).

Poravnalno postopanje zoper posestnico Marijo Steiner v Ljubljani se ustavlja.

Potrjuje se prisilna poravnava, ki jo je sklenila gostilničarka Ana Rozman v Mariboru s svojimi upniki. Plača 50% kvoto v 15 mesečnih obrokih, počenši s plačilom prvega obroka 90 dni po sprejemu poravnave.

Svetovne cene se bodo dvignile

Zenevski list »Journal des Nations« napoveduje, da se bo dvig cen, ki se je v Ameriki že začel, razširil na ves svet. To sklepa list na podlagi izkušenj iz prejšnjih let. Tako so leta 1933. skočile cene na debelo v Ameriki za 22 odstotkov, istočasno pa tudi v Franciji in Angliji.

Dvig cen je po mnenju zenevskega lista utemeljen tudi zaradi znatnega dviga zlate zaloge na svetu. Ta je znašala leta 1929. 553 milijonov unč, leta 1935. pa že

Pelikan terpentinovo milo za namakanje perila pa Radosť peric

734 milijonov. Zlata množina se je torej dvignila za 32,7 odstotkov.

Od leta 1929. dalje so številne države znižale vrednost svojega denarja in ima zato danes denar le še 66,66% svoje stare zlate paritetne vrednosti. Zaradi tako nastalega novega odnosa med vrednostjo denarja in zlatom, so se cene dvignile za polovico. L. 1929. je 553 milijonov unč finega zlata bilo vredno po ceni ena unča je

85 šilingov 2352,8 milijonov funtov. Do leta 1935. pa se je ta vrednost skoraj podvojila. Se nikdar v zgodovini ni bilo na svetu toliko zlata, ko sedaj. Ta obilica zlata pa se razvija vzporedno z ekspanzionistično politiko. Samó logično je zato, če se začne cene dvigati.

List se sprašuje, na kakšen način se bo to zgodilo. Prvi podnet za dvig cen bo po vsej verjetnosti prišel iz Amerike. Hosa cen se je

Trgovec izpolni dolžnost, če naroči prvič in prodaja plasirati

v Združenih državah Sev. Amerike dejansko tudi že začela v l. 1935. in se letos nadaljuje. Ta dvig cen bo našel v Evropi zelo ugodna tla. Sicer so bile nekatere evropske države prisiljene, da so uvedle razne omejitve, toda polagoma so jih morale, ali jih bodo morale začeti opuščati, ker bi ta politika privedla do osamljenosti njihovega gospodarstva, kar bi bilo silno nevarno.

Vse kaže na to, da se bodo v kratkem začele po svetu cene dvigati. Zgodovina uči, da bo tudi sedaj, kakor doslej se vedno, dvig cen ugodno vplival na gospodarstvo vseh držav. Če tudi v resnici

Uvajali pa bodo z izdatno reklamo Dolničar & Richter LJUBLJANA

pride do dviga cen, potem se more reči, da je svetovna gospodarska konjunktura dobro orientirana in da se bo zato mednarodna trgovina zboljšala.

Vprašanje minimalnih mezd

Referat dr. Adolfa Golie na zadnji seji uprave Zveze industričev v Ljubljani

Prve pobude za ureditev vprašanja minimalnih mezd so izšle iz industrijskih krogov. Že leta 1932. se je pojavila želja po enotni ureditvi delavskih mezd v naši gradbeni industriji. Dne 31. avgusta 1933 nam je tvrdka J. Hutter in drug, Maribor, prijavila predlog za zakonsko določitev enotnih delavskih mezd v tekstilni stroki, pričemer je tvrdka poudarjala potrebo, da veljajo zakonsko določene meзде enako v vsej državi. Mi smo predlog tvrdke J. Hutter in drug iznesli na plenarni seji Saveza tekstilnih industrija, vendar smo zadeli na odločen odpor pri predstavnikih tekstilne industrije iz vzhodnih in jugovzhodnih delov kraljevine in zlasti pri predsedniku Saveza tekstilnih industrija. Razprava je bila takrat preložena na prihodnjo sejo, vendar se pa dejansko razprava ni nadaljevala, akoravno je bil predmet na dnevnem redu.

Razumljivo je, da so se vzporedno s pobudami, ki so izšle iz delodajalskih krogov, tudi delavske organizacije pričele intenzivno baviti z vprašanjem minimalnih mezd. Leta 1934. je izšla o tem vprašanju znana publikacija Bogdana Krekića, predstojnika centralnega sekretariata Delavskih zbornic, nadalje publikacija Filipa Uratnika, tajnika ljubljanske Delavske zbornice, ki je bil takrat sestavil tudi načrt zakona o zavarovanju minimalnih zaslužkov in pobijanju nekojalne konkurence s pomočjo delavskih mezd. Pripomniti pa je, da ta načrt ni predvideval enotne zakonske določitve minimalnih mezd za vso državo, temveč naj bi se po načrtu urejale delavske meзде regionalno po posameznih področjih delavskih zbornic.

Trgovinsko-industrijska komora v Zagrebu je priredila o vprašanju minimalnih mezd leta 1935. posebno anketo ter je rezultat te ankete s poročilom in konkretnimi predlogi predsednika industrijskega odseka zagrebske komore, Vladimira Arkota, objavila v posebni publikaciji, v kateri zavzema odločno stališče za zakonsko ureditev minimalnih mezd.

Vprašanje minimalnih mezd je stopilo v odločilni stadij z novim finančnim zakonom, v katerem je prejel minister za socialno politiko in narodno zdravje pooblastilo, da sme po odobritvi ministrskega sveta z uredbo z zakonsko močjo predpisati po zaslišanju delavskih in delodajalskih zbornic način, kako je določiti minimalne meзде v zvezi z obveznim sklepanjem kolektivnih pogodb, s poravnavanjem in razsodiščem, kakor tudi odre-

jati stranke za sklepanje kolektivnih pogodb.

Na podlagi tega pooblastila je izdelalo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje prednačrt uredbe ter ga dostavilo vsem gospodarskim korporacijam v izjavo.

Prednačrt uredbe ministrstva za socialno politiko

Glavna vsebina tega prednačrta je bila naslednja: Vsa podjetja, ki zaposlujejo povprečno najmanj 10 delavcev, so dolžna, da uredijo delovno razmerje s svojim pomožnim osebjem s kolektivno pogodbo, ki se more skleniti ali za poedino podjetje ali pa za vso stroko. Kolektivne pogodbe za poedina podjetja naj se sklepajo z neposrednim sporazumom med delodajalcem in delavskimi zaupniki, kolektivne pogodbe za stroke pa med zastopniki svobodnih strokovnih delavskih organizacij na eni in predstavniki svobodnih delodajalskih organizacij na drugi strani. Kolektivne pogodbe bi se morale po prednačrtu skleniti na bazi minimalne meзде, katero določijo za področje posamezne banovine ban, in sicer po zaslišanju odbora za ugotavljanje minimalnih mezd pri banki upravi. Ta odbor je dolžan predložiti banu vsakih 6 mesecev svoj predlog o višini minimalne meзде, ki more biti po prednačrtu različna za posamezna področja, za posamezna mesta, odnosno za posamezne gospodarske stroke.

V zvezi z obveznim sklepanjem kolektivnih pogodb je predvideval prednačrt poseben pomirjevalni postopek in to na ta način, da se morejo stranke, ako se ne sporazumejo glede sklenitve kolektivne pogodbe, obrniti na pomirjevalni odbor, v katerega odredi vsaka stranka po tri svoje predstavnike. Preden se ena ali druga stranka ne obrne na pomirjevalni odbor in za ves čas trajanja pomirjevalnega postopka je prepovedana vsaka ustavitvena dela. Za primer, da se pred pomirjevalnim odborom spor ne izgadi, predvideva prednačrt arbitražni postopek pred odborom za arbitražo pri banki upravi, ki sestoji iz predsednika, ki ga imenuje ban ter iz po treh članov delodajalcev in delavcev, katere odredi ban iz seznama, ki se določijo za poedine stroke po zaslišanju delodajalskih in delavskih zbornic. Odločba arbitražnega odbora je za stranke obvezna ter zavaruje kolektivno pogodbo odnosno one določbe kolektivne pogodbe, ki so bile sporne in o katerih je izdal odbor svojo odločbo.

Beograjski industrialci proti prednačrtu

Prednji prednačrt je bil predmet razprave na konferenci zbornice, ki se je vršila od 7. do 9. maja t. l. v Novem Sadu. Zbornice so zavzele napram prednačrtu odločno odklonilno stališče. Po konferenci zbornice je sklicala beograjska industrijska komora v istem vprašanju konferenco industrijskih korporacij in organizacij vse kraljevine, ki je bila dne 19. maja v Beogradu. Na tej konferenci je poročevalec kot zastopnik Zveze industričev podal izjavo v tem smislu, da je Zveza industričev načelno za zakonsko določitev minimalnih mezd, toda ne regionalno po banovinah ali celo po področjih, temveč enotno za vso državo. Kar se pa tiče obveznega sklepanja kolektivnih pogodb, pomirjevalnega in arbitražnega postopka, smo se izjavili proti tozadavnim določbam prednačrta. V stvari smo predložili pismeno izjavo neposredno ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje, in to povsem skladno s stališčem, katero smo predhodno priobčili vsemu članstvu v okrožnici z dne 8. maja t. l. Pripominjamo, da so bili na omenjeni beograjski konferenci predstavniki iz ostalih pokrajin solidarno proti celotnemu prednačrtu uredbe in je zlasti predsednik Beograjske industrijske komore ostro nastopil proti naši industriji, čež da hočemo industriji v ostalih pokrajinah, ki obratuje pod manj ugodnimi pogoji ter ima zlasti neprimerno višje stroške za električno energijo in za prevoz surovin, oktroirati naše meзде. Posebej pa je treba poudariti, da na konferenci niso bile zastopane industrijske organizacije iz savske banovine. Te organizacije so predložile ministrstvu pismene izjave, ki se povsem strinjajo s stališčem Zveze industričev v Ljubljani. Zlasti so se tudi te organizacije (Udruženje industrijalca za savsko banovino in Savez industrijalca in trgovca šumskih proizvodov v Zagrebu) izjavile za to, naj se določijo minimalne meзде enotno za vso kraljevino.

Po beograjski konferenci so delegati beograjskih komor posetili ministra za socialno politiko in narodno zdravje ter mu obrazložili svoje stališče proti načrtu uredbe o določanju minimalnih mezd. Gospod minister je tej delegaciji omenil, da prednačrt uredbe ni smatrati kot definitiven, da pa bo treba na vsak način nekaj ukreniti, da se popravijo delavske meзде tam, kjer so dejansko prenizke. G. minister je delegaciji še

posebej izjavil, da se bo izdelal nov načrt uredbe ob sodelovanju predstavnikov delodajalcev in delavcev. Navzlic tej izjavi g. ministra se je pa že začetkom meseca junija izdelal

nov uradni načrt uredbe in to brez zaslišanja delodajalskih korporacij.

Ta novi načrt ureja zgolj določanje minimalnih mezd, dočim je vprašanje obveznega sklepanja kolektivnih pogodb, pomirjevalnega in arbitražnega postopka iz tega novega načrta uredbe popolnoma izločeno. Toda tudi ta načrt predvideva regionalno določanje minimalnih mezd za področje posamezne banovine ali za posamezna gospodarska področja, za posamezne stroke, da celo za posamezna mesta, kraje ali za posamezna podjetja. Po tem novem načrtu naj določa minimalne meзде ban, kadar to zahtevajo javni interesi ali kadar to zahteva ena od prizadetih strank. Kakor smo obveščeni, je bil izdelan ta novi načrt, ki je prilično kratak ter vsebuje samo 9 paragrafov, na hitro roko pred odhodom naše delegacije na mednarodno konferenco v Zenevi. Naša beograjska Centrala industrijskih korporacij, s katero smo o tem vprašanju v stalnem stiku, je opozorila pristojne referente v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje na svoječasno izjavo ministra glede sodelovanja predstavnikov delodajalcev in delavcev. Zaenkrat še nimamo poročila, da-li moremo računati s tem, da se bo nadalje delalo na načrtu uredbe o minimalnih mezdah na način, kakor je to izrečno obljubil minister za socialno politiko in narodno zdravje delegaciji beograjskih komor.

Tudi delavske zbornice odklonile prednačrt

Značilno je, da so tudi delavske zbornice zavzele napram prednačrtu uredbe, kakor je bil prvotno izdelan v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje, odklonilno stališče. Delavske zbornice zlasti nasprotujejo določbam o pomirjevalnem in arbitražnem postopku, ker bi te določbe, ako se zakonijo, okrnile vpliv delavskih sindikalnih organizacij ter bi jim nekako odvzele upravičenost do nadaljnje obstoja.

V smislu dogovora na posvetovanjih delegatov delavskih zbornic je izdelal tajnik ljubljanske Delavske zbornice nov načrt uredbe o urejanju minimalnih mezd ter poseben načrt uredbe o posredovanju pri mezdnih sporih, o prijavljanju kolektivnih pogodb in proglašanju splošne obveznosti kolektivnih pogodb. Toda tudi ta načrt g. Uratnika predvideva regionalno določanje minimalnih mezd za posamezne skupine podjetij po področju banovine ali celo za poedino podjetje ter je zbog tega z našega stališča nesprejemljiv.

Uratnikov načrt uredbe o posredovanju v mezdnih sporih predvideva nadalje zgolj neobvezno posredovanje oblasti pri sporih z delavstvom, kakor se vrši že sedaj na podlagi določb zakona o zaščiti delavcev in zakona o inspekciji dela. Za stranke obvezne arbitraže ta načrt ne predvideva. Istotako načrt ne predvideva obveznega sklepanja kolektivnih pogodb, temveč zgolj pooblašča bana, da sme v primeru, ako zaključijo delojemalska organizacija z večjim številom podjetij ali s svobodno delodajalsko organizacijo, ki zastopa večje število podjetij, v kateri so delovni pogoji enaki, kolektivno pogodbo in ako je postala ta kolektivna pogodba za določanje mezdnih pogojev v sličnih podjetjih odločilno, s svojim odlokom odrediti, da ima taka kolektivna pogodba za vsa slična podjetja na teritoriju občine, sreza ali banovine obveznost splošno veljavnega predpisa o mezdah. S takim predlogom se že iz tega ne moremo sporazumeti, ker zopet

predvideva regionalno urejevanje mezdnih vprašanj. Tudi se nam ne zdi umestno, da bi se priznala upravni oblasti pravica, da z diktatorsko močjo posega v ureditev medsebojnih pogodbenih odnošajev med podjetji in delavstvom. Prav gotovo je tudi, da upravne oblasti takemu svojemu povečanemu delokrogu že v administrativnem pogledu ne bi bile kos, brez znatnega povečanja uradniškega staleža, a finančni minister zahteva celo znižanje sedanjega števila uradništva.

Stališče slovenske industrije

glede vsega kompleksa obravnavanih vprašanj bi bilo torej naslednje:

Imamo načelne pomisleke proti obveznemu sklepanju kolektivnih pogodb. S tako ureditvijo, za katero pri nas še ne obstoje niti gospodarski niti socialni pogoji in ki posega globoko v dispozicijske pravice posameznika, je treba počakati vsaj dotlej, da se to vprašanje v načelu reši v okvirju Mednarodnega urada dela, ki o tem vprašanju na svojih rednih letnih konferencah do sedaj sploh še ni razpravjal. Glede ureditve medsebojnega razmerja med delodajalcem in delavstvom naj se varuje načelo svobodne pogodbe v okvirju socialnih odločb zakona o obratih in zakona o zaščiti delavcev. Da se pa omogoči prostovoljno sklepanje kolektivnih pogodb, je potrebno, da se spremeni § 209 zakona o obratih, ki določa, da prisilne organizacije delodajalcev in delavcev ne morejo sklepati kolektivnih pogodb. Baš z ozirom na to zakonsko določbo je danes praktično nemogoče, da bi se v posameznih strokah enotno uredili delovni pogoji na podlagi svobodnega sporazuma med prizadetimi organizacijami.

Smo za zakonsko določitev obveznih minimalnih mezd, vendar se morajo minimalne mezde določiti enotno za vsa država. S tem se bodo preprečile daleko prenizke mezde, ki se ponekod plačujejo — v očitno škodo siromašnega delovnega ljudstva, pa tudi gospodarske skupnosti —, preprečil se bo pa tudi socialni dumping s strani podjetij, ki plačujejo svojemu delavstvu nesorazmerno nizke mezde. Povsem pravilno je, da se za razne stroke odnosno za razne vrste zaposlitve določijo različne minimalne mezde. Nikakor pa ne moremo soglašati s tem, da se določijo za iste stroke v raznih banovinah in celo za poedina področja

odnosno za poedina mesta iste banovine različne minimalne mezde. S tem bi se ustvarili neenaki konkurenčni pogoji odnosno bi se neenakost, ki v tem pogledu že danes obstoji, še stopnjevala in perpetuirala.

Kar se pa tiče posredovanja in arbitražnega postopka smo mnenja, da morejo oblasti posredovati pri mezdnih sporih le na podlagi sedaj veljavnih zakonskih določb.

Ker izkušnje kažejo, da delavstvo pogosto stopi v štrajk, ne da bi predhodno zaprosilo oblast za posredovanje, bi morala v primerih divje stanke nuditi oblast podjetju vso zaščito. Brezpogojno bi se morala prepovedati in preprečiti zasedba obratnih prostorov s strani stankajočega delavstva in sploh vsako protizakonito poseganje v zasebnopravne pravice delodajalca.

Balkan se gospodarsko organizira

Gospodarski svet Balkanskega sporazuma na Bledu je uspešno dokončal svoje delo

Gospodarski svet Balkanskega sporazuma je zasedal na Bledu pet dni in imel vsak dan po 7 ur trajajoče seje. Posamezna vprašanja so se najprej reševala v posebnih komisijah in njih sklepi so bili potem predloženi plenumu. Zlasti pri reševanju medsebojnih trgovinskih vprašanj so se pojavile mnoge težkoče, vendar pa se je tudi v najtežjih vprašanjih doseglo zblizanje vsaj v tej meri, da bo blejska konferenca dobra podlaga za kasnejši sporazum. Skoraj do popolnega soglasja pa je prišlo v vseh turističnih vprašanjih.

Trgovinski odnošaji balkanskih držav

Komisija za zboljšanje trgovinskih odnošajev med balkanskimi državami je imela največ posla. Člani komisije izjavljajo, da je kljub vsem težkočam prišlo do zelenih rezultatov. Najprej so se proučile vse spomenice, ki so jih predložile posamezne delegacije. Velik del v teh spomenicah izraženih želj se je mogel sprejeti.

Tako je predvideno gospodarsko sodelovanje med posameznimi izvoznimi zavodi balkanskih držav. To sodelovanje se bo vodilo v prvi vrsti v cilju, da se najdejo nove možnosti za plasiranje blaga tako na domačih kot na tujih tržiščih. Dogovorjeno je nadalje bilo, da zavodi, ki zbirajo statistične podatke o gibanju gospodarstva na domačih in tujih trgih, objavljajo čim bolj podrobne podatke, zlasti za blago, ki zanima štiri balkanske zvezne države.

Glede kontingentov, ki si jih dovoljujejo medsebojno posamezne države, so vse delegacije izrekle svojo pripravljenost, da se ti kontingenti čim bolj povečajo in da se ti kontingenti tudi v resnici izkoriščajo. Tudi glede plačilnega prometa bodo posamezne sekcije gledale na to, da bo ta način manj oviran. Glede likvidacije naših zagrzih terjatev v Grčiji se ni govorilo, temveč se bo to vprašanje reševalo ob priliki naših pogajanj z Grčijo.

Sklepi turistične komisije

Posebno lepe uspehe je dosegla turistična komisija. Predvsem je bil definitivno sprejet sklep, da se ustanovi stalni turistični odbor Balkanskega sporazuma. Ta odbor bo obstajal v bodoče kot samostojno telo in bo deloval ločeno od gospodarskega sveta Balkanskega sporazuma. Za turistični odbor so tudi že določeni njegovi člani. Jugoslavijo bosta zastopala v tem odboru Jaša Grgašević in Nikola Kušević. Odbor je sprejel vseh 10 predlogov jugoslovanske delegacije ter tudi načrt za bodoče delo odbora. Predlogi jugoslovanske delegacije so bili ti:

1. Otvorijo se skupni turistični uradi balkanskih držav v velikih svetovnih mestih. Sklenjeno je bilo, da se ustanovi kot prvi tak urad oni v Parizu, nato pa postopoma tudi v vseh drugih velikih mestih.

2. Uvede se skupna kontrola o razširjanju turističnega materiala tako doma kot v tujini.

3. Turistični odbor pristopi kot

član v posamezne mednarodne turistične organizacije.

4. Uvede se propaganda za obisk balkanskih držav na vseh radijskih postajah balkanskih držav.

5. V šolah se uvedejo predavanja o obisku balkanskih držav ter poseben »turističen dan«. Ustanove se organizacije ferrialnih zvez v vseh balkanskih državah.

6. V vseh državah se uvedejo moderne statistične metode, ki bodo slonele na istih načelih.

7. Izdajal se bo skupen tromesečni bilten.

8. Izdajale se bodo skupno razne propagandne brošure v jezikih balkanskih držav ter v francoskem, nemškem in angleškem jeziku.

9. Izdal se bo skupni propagandni plakat v raznih evropskih jezikih.

10. Začela se bodo pogajanja za odpravo vseh določil, ki omejujejo turistični promet med posameznimi članicami Balkan. sporazuma.

Končno je bil dosežen sporazum tudi glede sodelovanja v železniških in prometnih vprašanjih.

Doma in po svetu

Do krvavega pretepa je prišlo na procesu proti atentatorjem na predsednika vlade dr. Stojadinovića v Beogradu. Ko je priča nar. posl. Cejović bil konfrontiran z oboževcem Trbićem in temu v obraz izjavil, da je videl, ko je ta dal znak v skupščini, kdaj naj se nemiri začno izvajati, mu je Trbić pljunil v obraz, nakar je prišlo med obema do krvavega pretepa, v katerega so se vmešali še nekateri drugi oboževalci. Le z največjo težavo so napravili orožniki mr. Trbić je bil nato od sodišča kaznovan na tri dni zapore.

Za kirurški paviljon splitske bolnišnice je določen kredit 6 milijonov dinarjev. Licitacija za odadajo gradbenih del bo že dne 8. avgusta.

Prvi jugoslovansko-češkoslovaški historični film se bo še to leto začel snemati. Imenoval se bo »Pod okupacijo« ter bo slikal prizore iz naše in češkoslovaške zgodovine pod Avstro-Ogrsko.

Prizad je začel z nakupovanjem pšenice in so bili v listih objavljene pogoji, po katerih bo Prizad kupoval pšenico.

Težka nesreča je zadela uglednega lesnega veletržca Jožka Majarona v Borovnici. Njegov sinček edinec Oke se je neznatno ranil na roki, ter po par dneh umrl za zastrupljenjem krvi. Velikanska udeležba pri pogrebu je dokazala, kako je vsa Borovnica sočustvovala s težko prizkušenim očetom. Naše iskreno sožalje!

Romunski desničarji so začeli veliko akcijo, da se v Romuniji etablira diktatura desničarjev. Ker se je Titulescu tej nameri odločno uprl, so skušali omajati njegovo položaj. Prišlo je že tako daleč, da je Titulescu kot zunanji minister demisioniral. Toda na vse zadržje je s svojim stališčem vendarle zmagal in njegov odstop ni bil sprejet. Zaenkrat je s tem diktatura desničarjev v Romuniji pokopana.

Vsi državni uradniki v Gdanskem so dobili nalogo, da morajo biti člani narodno socialistične stranke.

Posebne tehnične komisije so imenovane, ki naj odpravijo vsa nesoglasja, ki so se pojavila med Nemčijo in Avstrijo. Nadalje pripravljavla avstrijska vlada obširno amnestijo za vse hitlerjevce.

Ker so španski fašisti umorili voditelja levčarjev Josea de Ca-

stilla, so levčarji umorili voditelja španskih monarhistov Sočila. Oba umora sta silno razburila vso špansko javnost in vlada je zelo ostro nastopila proti desničarjem. Med drugim je prepovedala nadaljnje izhajanje velikega madridskega lista »Ya«, ki je glasilo španskih katolikov.

Španska opozicija je demonstrativno zapustila španski parlament v protest proti vedno večjemu terorju levčarjev.

Policijske oblasti v poljski Sleziji so aretirale veliko število Nemcev, ker so delovali za zopetno združitve Gornje Slezije z Nemčijo.

Hlinkina slovaška ljudska stranka bo imela pod predsedstvom Hlinka 19. in 20. septembra svoj kongres v Pistyanih. Glavna točka kongresa bo sklepanje o vstopu stranke v vlado.

Novo pomorsko zvezo skozi Severno morje med Vladivostokom in Arhangelskim bodo otvorili v Rusiji v nekaj dneh. Ze letos se bo poslužilo te zveze 130 ladij.

Silne težave imajo Italijani v Etiopiji, kakor pišejo angleški listi. Po začetku deževne dobe so postale skoraj vse ceste neprehodne, da morejo Italijani preskrbovati svoje čete s hrano in živili le po železnici iz Džibutija v Adis Abebo. Ta železnica je pa stalno pod napadi Etiopcev in promet je mogoč le še z večnim prestopanjem, ker so Etiopci razrušili mnogo mostov in na nekaterih krajih odnesli tudi tračnice. Šele sedaj spoznavajo Italijani, pravi »Manchester Guardian«, da bo resnična osvoboditev Etiopije mnogo težja, kakor pa so mislili.

5000 delavcev največje egiptške tvornice za sladkor v bližini Kaira je začelo stavkati, ker že več tednov niso dobili mezd. Delavci so zasedli tvornico. Ko jih je skušala policija pregnati iz tvornice, so začeli delavci obmetavati policijo s sladkorjem. Nekateri kosi, ki so jih metali v policiste, so bili težki do 20 kil. Policija se je morala umakniti. Ta hip so porabili delavci ter demolirali vse stroje v tvornici in polili ves sladkor s petrolejem. Tvornica je lastneke belgijske finančne skupine.

Silna vročina v Ameriki še vedno traja. Zaradi solnčarice in vročine je umrlo dosedaj že 1780 ljudi.

Vročina v Ameriki je napravila že za več ko eno milijardo dolarjev škode.

Velikanski vihar je divjal v severni Italiji v vinorodnih krajih okoli Komskega jezera. Velik del vinogradov je popolnoma uničen.

Italijani poročajo, da je promet na progli Adis Abeba—Džibuti zopet vpostavljen.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 15. julija objavlja: Uredbo o izpremembi veljavne uredbe o ustanovitvi osrednjega sklada za sanacijo glavnih bratovskih skladnic za zavarovanje delavcev in nameščencev v podjetjih, ki spadajo pod rudarske zakone v kraljevini Jugoslaviji — Izpremembe in dopolnitve in popravki v naredbi o preskrbovanju nezaposlenih delavcev in nameščencev — Pravila o opravljanju izpita za lovskega čuvaja — Razglase o razpisu občinskih volitev v občinah: Domžale, Dvor, Zagradec in Žužemberk — Razne druge razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Peronospora uničuje vinograde na štajerskem

Na vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru prihajajo vsak dan poročila o veliki škodi, ki jo delata v vinogradih listna in grozdna peronospora. Nekateri vinogradi že so že čisto uničeni. Glavni vzrok temu silnemu razširjenju peronospore je v letošnjem vremenu, ki je za peronosporo zelo ugodno. V začetku je kazalo grozde zelo dobro in nekateri so že mislili, da bo letošnja trgatve rekordna, pa se je naenkrat pojavila peronospora, da je vseh teh upov konec. Največ grozda bo še v onih vinogradih, v katerih se je škropilo še pred binokostmi. Vinogradniki zahtevajo, da bi se uradno ugotovila škoda, ki jo je povzročila peronospora. V nekaterih krajih je napravila peronospora tudi na sadju veliko škode.

Češplje bodo letos zelo dobro obrodile

Po uradnih podatkih bo letošnja letina češpelj tako dobra, kakor že ni bila od 1. 1928. dalje, in sicer tako glede kakovosti ko glede količine. Skupno se more pričakovati, da bo dala letina 650.000 do 750.000 ton svežih češpelj. Od tega kontingenta je zagotovljen izvoz 3000 vagonov svežih češpelj. Ni pa pričakovati, da bi mogli še več izvoziti svežih češpelj, ker je češplja letos dobro obrodila tudi v Nemčiji in Češkoslovaški. Suhih češpelj pa bomo izvozili od 4000 do 4500 vagonov in ta izvoz je že zagotovljen. Še vedno pa nam bo ostala velika količina češpelj, ki se bo porabila za žganje slivovke, ki bo po vsej verjetnosti v ceni popustila.

Izvozniki češpelj so zahtevali, da se izvoz češpelj prepusti privatni iniciativni in da se v ta posel Prizad ne meša. Upamo, da bo njih zahtevi tudi ustrezno.

Tržna poročila

Zagrebski šmarjetni sejem

Zagrebski letni Margaretini sejem spada med največje zagrebske letne sejme. Letošnji sejem se je začel nekoliko kasneje in je bil tudi dagon za 251 grl manjši kot lani. Tuji kupci so kupovali samo boljšo vrsto živine. Posebno mnogo je bilo prodanih volov za Hamburg. Cene pa so se v primeri z lani znatno popravile, kakor kaže naslednja tabela.

	leta 1935.
biki	275 do 4—
krave za klanje	2— do 3'50
junice	3— do 4—
voli I. vrste	3'75 do 4'50
voli II. vrste	3— do 3'25
junci	3— do 4—

	leta 1936.
biki	3'25 do 5'25
krave za klanje	2'70 do 3'50
junice	3'50 do 4'50
voli I. vrste	4'50 do 5'20
voli II. vrste	3'50 do 4—
junci	3'50 do 4'75

Dogon živine: 64 bikov, 795 krav, 197 junic, 214 volov, 116 juncev, 193 telet, 1205 konj in žrebet, 3 koze, 604 prešičev in 204 pujskov.

Cene (za kg žive teže): biki po 3'25 do 5'25, krave za klanje 2'70 do 3'50, za klobase po 1'75 do 2'25, klavne junice 3'50 do 4'50, za refo 700 do 900 din (za žival), voli I. vrste 4'50 do 5'20, II. vrste 3'50 do 4, bosanski 2'50 do 3, junci 3'50 do 4'75, živa teleta 4'50 do 5'50, neredeni prešiči 5'50 do 6, pujski po 50 do 120, ovce po 70 do 90, konji lahki po 4 do 5 tisoč, srednji po 5 do 6 in težki po 7-5 do 8 tisoč din za par, žrebeta po 1000 do 2000 din za grlo. Konji za klanje po 1 do 2 din.

Detelja po 50 do 60, seno po 45 do 55, slama za steljo po 30 do 40 din za 100 kil.

Radio Ljubljana

Petek, dne 17. julija. 12.00: Cvetje z domačih gredic (plošče) — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Spomini iz mladostnih dni (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Reproducirani koncert na wurliških orglah — 20.10: Ženska ura: Dečva (ga. Marija Šarčeva) — 20.30: Prenos iz Zagreba — 22.00: Koroske narodne (plošče) — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, dne 18. julija. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme — 18.00: Plošče — 18.30: Od Ljubljane do Bukarešte (Vladimir Regally) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Kmečki trio (plošče) — 20.10: Zunanji politični pregled (dr. Al. Kuhar) — 20.30: Pester večer s sodelovanjem čl. rad. igr. družine, citraškega terceta Vesna, pevca s kitaro in plošč. Besedilo napisal Ivan Rob. Večer vodi Ipi — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.20: Prenos iz Parkhotela na Bledu.

L. M. Ecker sinova

- Splošno kleparstvo
- leso-cementne strehe
- strelvodne naprave
- vodovodne inštalacije

Slomškova ulica 4

KUVERTA
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Tyrševa cesta št. 67

TVORNICA KUVERT IN KONFEKCIJA PAPIRJA